

V Praze 11. 3. 2015

**Stanovisko výboru Psychiatrické společnosti ČLS JEP k výroky prezidentů ČR
Miloše Zemana**

Výbor psychiatrické společnosti ČSL JEP odmítá výrok prezidenta Miloše Zemana, které podle sdělovacích prostředků* pronesl na besedě v Kralovicích v pátek 6. března 2015, totiž že „jsme příliš benevolentní k bláznům“.

Vyjádření prezidenta vyvolává mylný dojem, že v této společnosti existují dva druhy občanů – „blázni“ a „ti druzí“, kteří jsou vůči těmto „bláznům“ příliš benevolentní, takže potom „blázni“ ostatní občany ohrožují na životě.

Tímto svým postojem výrazně posiluje stigmatizaci lidí, kteří mají tu smůlu, že trpí nějakým typem psychických potíží, z nichž drtivá většina žádné sklony k násilnému jednání nikdy neměla a nemá.

V roce 2014 bylo v České republice spácháno (podle údajů Policie ČR) 160 vražd a pouze jedné z nich se dopustila pachatelka pod vlivem závažné duševní poruchy. Ostatních 159 pachatelů žádnou duševní nemocí netrpělo a patřili tedy do skupiny „těch druhých“.

Vyvozovat proto z naprosto ojedinělých incidentů, při kterých se násilného jednání dopustí člověk, který trpí takovým typem duševní nemoci, že za své jednání není trestně odpovědný, závěr, že míra benevolence vůči duševně nemocným je v České republice příliš vysoká, je zcela mylné.

Zákony České republiky umožňují omezit člověka na svobodě pouze za přesně stanovených podmínek. V případě, že člověk jeví známky duševní nemoci nebo intoxikace, je možné jej hospitalizovat bez jeho souhlasu pouze v případě, že aktuálně a závažným způsobem ohrožuje sám sebe nebo své okolí. Žádný zákon

nedovoluje, aby byl někdo omezen na svobodě a léčen bez svého souhlasu jen na základě obav, že by někdy v budoucnu možná mohl někoho ohrozit. A každé rozhodnutí lékaře o omezení pacienta na svobodě musí být soudně schváleno. Lékaři jsou tedy pod kontrolou justice, aby svévolně nezneužívali svého postavení a neomezovali své pacienty bez jejich souhlasu na svobodě bez dostatečného důvodu.

Stejně tak jsou lékaři povinni omezení na svobodě každého člověka ukončit v okamžiku, kdy se jeho psychický stav zlepší natolik, že již aktuálně nikoho neohrožuje. Pokud by postupovali jinak, dopouštěli by se tím porušení zákona a mohli by za to být stíháni.

Přeje-li si prezident Zeman tyto zákony změnit, nechť podá příslušný návrh poslanecké sněmovně, je to v jeho pravomoci.

K tomu ovšem považujeme za nezbytné upozornit na tato fakta:

Pachatel mnohonásobné vraždy v Uherském Brodě nebyl ve svém životě nikdy léčen pro duševní poruchu a nebyl nikdy vyšetřen psychiatrem. Jakékoli závěry o jeho duševním stavu v době spáchání jeho činu jsou proto zcela spekulativní a jeho motivaci již nelze zjistit. Před svým činem však nikdy o svém záměru nemluvil a nikdo nepředpokládal, že tento čin spáchá.

Pachatelka vraždy ve Žďáru vážnou duševní poruchou nepochybně trpěla, ale v jejím případě došlo ke zhoršení jejího psychického stavu náhle, během několika dnů. Ani její vlastní matka, která s ní žila v jedné domácnosti a nepochybně ji znala nejlépe ze všech lidí, nepředpokládala, že k tomuto zhoršení psychického stavu dojde, a že se její dcera v jeho důsledku dopustí násilného jednání. Obviňovat proto lékaře, kteří posuzovali její psychický stav 9 měsíců předtím, že toto zhoršení nepředvídali, znamená nechápat současné hranice možnosti předvídání lidského chování a průběhu duševních nemocí.

Dokud nebude vynalezen přístroj na předpovídání budoucnosti, nebude možné takovýmto nečekaným tragickým událostem nijak zabránit.

PSYCHIATRICKÁ SPOLEČNOST
České lékařské společnosti J. E. Purkyně

PSYCHIATRIC ASSOCIATION
of the Czech Medical Association J. E. Purkyně

Je proto nezodpovědné od nejvyššího představitele České republiky, aby ve veřejnosti vyvolával mylný dojem, že kdyby byla míra benevolence vůči „bláznům“ menší, žádný z těchto tragických incidentů by se nestal. Není to pravda!

Opravdu si prezident Miloš Zeman přeje, aby byli lidé, kteří trpí duševní nemocí, hromadně a preventivně omezováni na svobodě a pak trvale drženi pod zámkem, jenom proto, že lidské chování nelze s jistotou předvídat?

S tím my, psychiatři, jejichž posláním je duševně nemocným lidem pomáhat, a nikoli být jejich dozorcí, rozhodně nemůžeme souhlasit.

MUDr. Martin Hollý

předseda Psychiatrické společnosti ČLS JEP

* <http://www.novinky.cz/domaci/363526-jsme-prilis-benevolentni-k-blaznum-rekl-zeman-k-tragedii-v-uherskem-brode.html>